

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ

Збірник матеріалів

**XXVIII підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

24 лютого 2026

Київ 2026

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVIII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. Т.В. МАРЕНИ, Київ: МДУ, 2026. с. 353

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 9 від 25 лютого 2026 року)

Редакційна колегія:

Голова Марена Т.В., в.о. ректора МДУ, кандидат економічних наук, доцент;

Члени редколегії Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Демидова Ю.О., проректор з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики МДУ, кандидат педагогічних наук, доцент;
Калініна С. П., доктор економічних наук, професор;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Марена Т.В., кандидат економічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи;
Мельничук І. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Пирлік Н. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVIII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 24 лютого 2026 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методик викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

© Маріупольський державний університет, 2026

4. Davidheiser E. B. Strong States, Weak States: The Role of the State in Revolution // Comparative Politics. 1992. Vol. 24, No. 4. P. 463–475.
5. Grugel J. Democratization: A Critical Introduction. London : Palgrave Macmillan, 2002. 256 p.
6. Zelinska M. Institute of the Presidency Within the Framework of the “Failed State” Concept // Problems and Prospects for the Development of Public Administration in Reform Conditions : collective monograph / ed. by A. Chechel, E. Khlobistov. Bielsko-Biala : Higher School of Economics and Humanities, 2017. P. 160–176.
7. Zelinska M., Chechel A. A Country with a “Weak State” Status: Realities and Prospects. Saarbrücken : LAP Lambert Academic Publishing, 2019. 52 p.
8. Rotberg R. When States Fail: Causes and Consequences. Princeton : Princeton University Press, 2003. 355 p.
9. Buzan B. People, States and Fear. London : Harvester Wheatsheaf, 1983. 205 p.
10. Fukuyama F. State-Building: Governance and World Order in the 21st Century. Ithaca : Cornell University Press, 2004. 137 p.

Бражко Олена,
доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри публічного управління та адміністрування.
Маріупольський державний університет

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

В умовах сучасних реформ державного управління, цифровізації та євроінтеграції інформаційні технології стали ключовим чинником трансформації публічного управління, сприяючи підвищенню ефективності, прозорості та доступності державних послуг. Використання інформаційних технологій у діяльності органів влади дозволяє оптимізувати процеси прийняття рішень, підвищити якість комунікації з громадянами та спростити доступ до адміністративних сервісів, що особливо важливо в контексті реалій сучасного державного управління України та Європейського Союзу [4, с. 164]. Інформаційні технології відіграють багатовимірну роль у публічному управлінні. По-перше, інформаційні технології сприяють автоматизації рутинних процесів, що знижує адміністративні витрати і мінімізує людський

фактор у процедурних рішеннях. Цифрові системи аналізу даних дозволяють органам влади здійснювати моніторинг реалізації політик у режимі реального часу, прогнозувати соціально-економічні наслідки управлінських дій та формувати аналітичні звіти для подальшого стратегічного планування. По-друге, впровадження інформаційних технологій значно підвищує прозорість і підзвітність публічних інститутів. Електронні сервіси з обміну даними, відкриті портали звітності та електронні реєстри роблять публічну інформацію доступною для широкого кола користувачів і громадських організацій. Це сприяє зниженню ризику корупції та створює умови для більшої довіри громадян до державних інституцій, що є одним із фундаментальних принципів сучасного публічного управління [2, с. 102].

У практичному вимірі важливим прикладом цифрового урядування в Україні є платформа «Дія» - мобільний додаток та веб-портал, що надає доступ до понад 130 державних послуг онлайн, включно з цифровими документами у смартфоні, що значно спрощує взаємодію громадян з органами влади та зменшує адміністративні бар'єри. Це підтверджує, що впровадження інформаційних технологій є не лише елементом модернізації, а й важливою складовою доступності публічних послуг. Інформаційні технології також стають платформою для впровадження інноваційних підходів у публічному управлінні. Наприклад, цифрові моделі на основі штучного інтелекту можуть підвищувати оперативність обробки звернень громадян, автоматизувати аналіз запитів та сприяти швидкій реакції органів влади на проблеми громади, що підсилює адаптивність систем управління до викликів сучасності [5].

У контексті європейських практик ЄС створює загальноєвропейські цифрові інструменти, такі як Single Digital Gateway - платформа, яка забезпечує доступ до інформації державних послуг у країнах ЄС онлайн та дозволяє громадянам і бізнесу виконувати необхідні процедурні дії без фізичних візитів до установ. Це сприяє не лише підвищенню ефективності урядування, а й інтеграції цифрових стандартів у систему публічних адміністрацій країн-членів ЄС. Важливо підкреслити, що інформаційні технології мають тісний зв'язок із Цілями сталого розвитку ООН (ЦСР). Застосування інформаційних технологій у публічному управлінні сприяє реалізації ЦСР 16 «Мир, правосуддя та ефективні інституції», оскільки цифрові інструменти підвищують ефективність, прозорість та підзвітність державних інститутів. Водночас вони також підтримують ЦСР 9 «Індустріалізація, інновації та інфраструктура» через розвиток цифрової інфраструктури та ІТ-компетентності населення, що є передумовою сталого економічного розвитку (UN SDGs) [3, с. 269].

Електронне урядування також впливає на якість взаємодії між владою та громадськістю. Як зазначено в наукових дослідженнях, системи електронних петицій, платформи для громадських консультацій та відкриті дані сприяють активній участі громадян у процесах формування та контролю за реалізацією публічних політик, що є важливим

елементом демократичних механізмів управління. Разом з тим існують певні виклики, пов'язані з інтеграцією інформаційних технологій у публічне управління. До них належать питання кібербезпеки, захисту персональних даних, розрив у цифровій грамотності серед різних груп населення та необхідність постійного оновлення нормативно-правової бази для регулювання цифрових сервісів на національному рівні. Ці виклики вимагають розробки комплексних стратегій, які б водночас захищали інформацію, забезпечували конкурентоспроможність цифрової економіки та підтримували довіру громадян до державних ІТ-систем. В Україні розвиток цифровізації публічного управління тісно пов'язаний із реформою державного управління й євроінтеграційними процесами. Публічне управління адаптує свої цифрові механізми у відповідності до стандартів ЄС, зокрема шляхом оновлення нормативної бази, впровадження інтегрованих державних систем та підвищення рівня електронних сервісів для громадян і бізнесу [1, с. 12]. Це сприяє підсиленню інституційної спроможності органів влади, підвищенню рівня прозорості та швидкості прийняття рішень, а також створює передумови для більш ефективної реалізації публічних політик у різних сферах, включно з екологічною політикою, управлінням відходами та сталим розвитком громад.

Отже, інформаційні технології виступають не лише інструментом модернізації публічного управління, а й фундаментальною основою формування ефективних, відкритих та адаптивних управлінських систем, здатних відповідати запитам сучасного суспільства, забезпечувати прозорість, підзвітність і оперативність діяльності державних інституцій. Їх упровадження сприяє підвищенню якості взаємодії між органами влади та громадянами, оптимізації процесів прийняття управлінських рішень і створює передумови для реалізації стратегічних цілей сталого розвитку та підтримки євроінтеграційного курсу України. З практичної точки зору використання інформаційних технологій дозволяє підвищити ефективність надання публічних послуг і використання бюджетних ресурсів, розширити участь громадян у формуванні та контролі публічної політики відповідно до ЦСР 16 «Мир, правосуддя та ефективні інституції», а також забезпечити інтеграцію цифрових рішень у сфери екологічної політики та управління відходами, що відповідає ЦСР 11 «Сталий розвиток міст і громад» і ЦСР 12 «Відповідальне споживання і виробництво».

З метою подальшого посилення ролі інформаційних технологій у публічному управлінні доцільно зосередитися на розвитку інтегрованих цифрових платформ і відкритих даних, підвищенні цифрової компетентності працівників публічного сектору та громадян, інституціоналізації електронних консультацій і механізмів участі громадськості, а також упровадженні аналітичних інструментів для оцінки результативності управлінських рішень. Гармонізація національних стандартів цифрового урядування з європейськими вимогами у

сфері кібербезпеки та захисту даних створює основу для побудови стійких, інклюзивних і технологічно розвинених територіальних громад в умовах євроінтеграції.

Література

1. Антонова Л.В., Антонов А.В., Івашова Л.М. Інформаційно-комунікаційні інструменти забезпечення ефективного врядування в Україні на державному та регіональному рівнях. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2023. № 1 (36). С. 10-17.
2. Петькун С., Мельнік І. Сучасні тренди цифрової трансформації публічного управління, *Публічно-управлінські та цифрові практики*. Випуск 2(5). 2025. С. 98-107.
3. Петькун С.М., Гудзь О.Є. Зміна траєкторії соціальної відповідальності держави в реаліях цифрових трансформацій. *Věda a perspektivy*. 2023. № 9(28). С. 264–276.
4. Радзюк Н. Роль інформаційних технологій в публічному управлінні. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*. 2024. № 9. С. 161-167
5. Improving municipal responsiveness through AI-powered image analysis in E-Government. URL: https://arxiv.org/abs/2504.08972?utm_source=chatgpt.com

Верительник Світлана,
доцент, доктор філософії з публічного управління та адміністрування,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування,
Маріупольський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Трансформація публічних фінансів є ключовим елементом процесу модернізації системи державного управління та забезпечення фінансової стійкості в умовах європейської інтеграції України. Вона передбачає не лише оновлення бюджетно-податкових інструментів, а й глибоку інституційну перебудову механізмів формування, розподілу та використання публічних фінансових ресурсів відповідно до стандартів Європейського Союзу. У сучасних умовах публічні фінанси виступають не тільки інструментом мобілізації ресурсів для виконання базових функцій держави та органів місцевого самоврядування, а й важливим важелем реалізації стратегічних пріоритетів соціально-економічного розвитку, підвищення якості публічних послуг і зміцнення довіри громадян до інститутів влади. Особливого